

HUDI JAMARSKI NESREČI NA KANINSKIH PODIH

REŠEVANJE IZ GLOBINE 1000 METROV

ZVONE KORENČAN

V soboto, 13. januarja letos, so se trije jamarji iz tržaškega jamarskega kluba Boegan spustili v Brezno velike razpoke, zdaj najgloblje jugoslovansko brezno, katerega vhod v doslej znano globino precej več kot 1000 metrov se odpira s skromno, meter krat poldrugi meter široko podolžno odprtino na travnati glavici v podnožju melišča le 500 metrov južno od vrha Visoke Črnelske špice čisto na jugoslovansko italijanski meji severno od Bovca in vzhodno od kaninskih žičnic v nadmorski višini 2080 metrov. V breznu so raziskovali nov rov v globini 1050 metrov in skoraj pet kilometrov od voha. Dan pozneje, v nedeljo, ko so se začeli vračati, pa se je okoli desetih dopoldne Mariu Bianchettiju pod nogami prevalil večji skalni blok in mu pri drsenju po pobočju poškodoval roko. Nesreča se je zgodila skoraj dobesedno na koncu novega rova.

Kakšne četrte ure sta se tovariša trudila, da sta blok odmaknila z roke, nato pa se je Paolo Pecolatto odpravil na površje po pomoč; po oceni vseh treh jamarjev je bila namreč nujna zdravniška pomoč. Reševalec je priplezal na površino v rekordnih šestih urah in prvo poročilo o nesreči poslal z zgornje postaje gondolske žičnice na Nevejskem sedlu v Trst.

Že ob sedmih zvečer je bila alarmirana reševalna služba pri Grotta Gigante, ki je začela zbirati svoje reševalce. Le pol ure pozneje pa je bil o nesreči obveščen tudi vodja notranjsko primorske regije Jamarske reševalne službe pri Jamarski zvezi Slovenije Samo Morel in prek njega vodja Jamarske reševalne službe (JRS) Igor Potočnik iz Kranja. Tako so bili med deveto in deseto uro zvečer s posredovanjem vodje JRS o nesreči obveščeni ključni slovenski jamarski reševalci, postaja milice iz Bovca, Center za obveščanje iz Kranja ter Stalni službi Republiškega sekretariata za notranje zadeve Ljubljana in Kranj. Isti večer ob 23.30 se je vodja JRS Potočnik s tremi radijskimi postajami PTR 100 odpravil v Bovec.

BREZNO VELIKE RAZPOKE

Pravzaprav so Brezno velike razpoke odkrili čisto po naključju; na koncu koncev je zgodovina velikih raziskav kar po pravilu takšna.

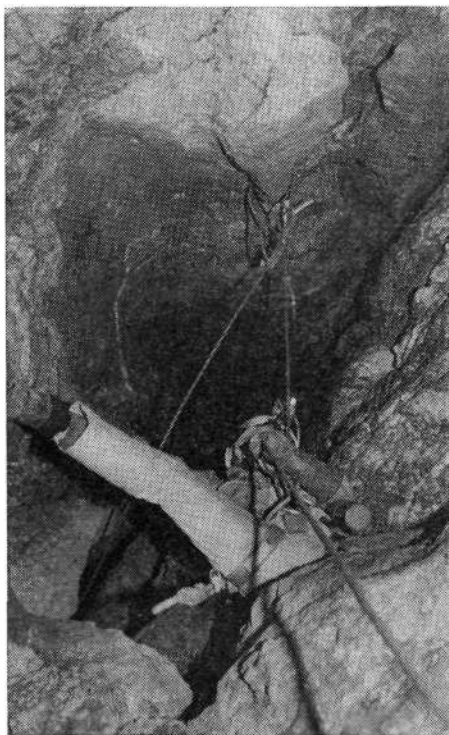
Slovenski jamarji, predvsem še iz Društva za raziskovanje jam Ljubljana, že kar nekaj desetletij raziskujejo kraško in jamarsko izredno zanimive Kaninske pode.

Z raziskovanji na tem območju so se ukvarjali tudi že takrat, ko je bilo treba visoko v gore nositi stotine metrov težkih jeklenih lestvic, s pomočjo katerih je bilo takrat edinole mogoče napredovati v jamske globine. Ko se je v jamarskem raziskovanju popolnoma uveljavila vrвна tehnika, ko jamarji s posebnimi prižemami in zavorami prodirajo v globine brezen samo po vrvi in se enako tudi vračajo iz globine, se je znova povečalo zanimanje za raziskovanje brezen v visokogorju, saj je bilo treba odtlej nositi do jamskega vhoda bistveno manj opreme.

Z vravno tehniko se je hkrati s premagovanjem vertikal razvijala tudi vrčna tehnika reševanja. Ob tem je treba poudariti, da je bila Jamarska reševalna služba pri Jamarski zvezi Slovenije ustanovljena preventivno in ne šele po kakšni nesreči, ki bi bila povod za ustanovitev. Prav tako je treba poudariti, da sta tako Komisija za jamarsko reševalno službo kot Tehnična komisija pri Jamarski zvezi Slovenije soustanoviteljici in redni članici Medna-

Globoko v podzemlju Kanina, v Breznu velike razpoke pod Visoko Črnelsko špico

Foto: Marko Simić, Doroteja Verša

rodne komisije za jamsko reševanje; nekaj tehničnih rešitev, ki so plod prizadevanja njenih članov, je sprejetih v mednarodna pravila.

Za razliko od gorske reševalne tehnike pri jamski reševalni tehniki reševalec — spremljevalec pleza sam poleg nosil po svoji osnovni vrvi, nosila pa dviga drug reševalec na posebni vrvi z lastno protitežo, medtem ko tretji varuje nosila z dinamično vrvjo. Ta varovalna vrv je edina dinamična vrv, medtem ko so vse druge statične. Vertikalni transport tako ne predstavlja prevelikih težav, popolnoma drugače pa je v težko prehodnih ožinah in meandrih, ki jih težko prepleza že popolnoma zdrav jamski raziskovalec. V takšnih delih jam ni mogoče uporabljati kakšne posebne transportne tehnike, ampak se morajo jamski reševalci sprijazniti z garanjem.

Lansko pomlad so italijanski jamarji med turnirn smučanjem naleteli pod Črnelškimi vršiči na nekaj dihalnikov: v zasneženi pokrajini so bila kopna »okna«, luknje, iz katerih je pihal iz jamske globine toplejši zrak in stalil sneg na površini, to pa je znak, da je spodaj večji jamski prostor. Italijanski jamarji so prosili Komisijo za mednarodno sodelovanje pri Jamski zvezi Slovenije, če smejo pokukati v to skrivnostno podzemlje, naši jamarji pa so jim to dovolili. Že prvo brezno, ki so ga začeli bolj sistematično raziskovati, je bilo poln zadetek: lanskega oktobra so prodrli v njem več kot kilometer globoko, ta rekordna globina, ki niti v svetu ni prav pogosta (poleg Slovenije je le še osem držav na svetu, ki imajo več kot tisoč metrov globoka brezna), pa je postala magnet za jamarje, ki so se hoteli pomeriti s to globino.

Od vhoda do globine 620 metrov si v Breznu velike razpoke sledijo zaporedna brezna, vmes so ozki prehodi, najgloblja vertikala pa je globoka 170 metrov, vendar je zaradi izogibanja vodnemu slapu z vmesnimi pritrdišči razdeljena na več manjših vertikal. V globini 620 metrov se začne tako imenovani vodoravni del jame, ki v glavnem sledi vodnemu toku. To pomeni, da prehodi vodijo po nekaj deset metrov navzgor, nekaj sto metrov vodoravno po starih fosilnih rovih, kjer se voda ne pretaka več, in spet nekaj deset metrov navzdol do vode. Po nekaj deset metrih ob vodi nov podor ali sifon jamarje spet požene navzgor. Ta spodnji, »vodoravni« del jame je fizično in orientacijsko neprimerno zahtevnejši od zgornjih vertikal.

REŠEVANJE IZ DVEH DRŽAV

Skoraj na dnu te jugoslovanske rekorderke med kraškimi jamami se je torej tistega 14. letošnjega januarja zgodila nesreča, že dan pozneje, v ponedeljek, 15.

januarja le poldrugo uro po polnoči pa je bila na zgornji postaji nevezske žičnice, kjer imajo italijanski jamarji skladišče opreme, zbrana reševalna ekipa iz Trsta. Po telefonu so prosili našo obmejno milico na Predelu za dovoljenje za prestop meje na Prevali (2062 metrov visoko sedlo med Prestreljenikom in Lopo, od koder je še poldrugo uro do jame), kamor bi se odpeljali s snežnimi teptalci. Vendar menda zaradi nekakšnega nesporazuma tega prehoda niso dovolili in tako so se reševalci odpravili proti Predelu.

Vodja Jamske reševalne službe pri Jamski zvezi Slovenije Igor Potočnik si je štab uredil na postaji milice Bovec in ob dveh ponoči poslal tolminskega jamarja-reševalca, ki je v tej jami že raziskoval in ki zna italijansko, s postajo PTR 100 pred jamski vhod. Uredil je tudi vse, kar je treba, z miličniki na meji, tako da je nekoliko pred peto uro zjutraj deset tržaških reševalcev, ki so se spustili z Neveje, prestopilo mejo na Predelu brez osebnih dokumentov. Že ob petih zjutraj je bila tisti ponedeljek vzpostavljena radijska zveza med vhomom v brezno in Bovcem, ki je brez motenj delovala do konca akcije. Takoj zatem sta vodji slovenskih jamskih reševalcev in reševalcev Furlanije-Julije krajine skupaj začela voditi akcijo.

Nekoliko po sedmi uri zjutraj je Republiški sekretariat za notranje zadeve odobril helikopterski prevoz, vendar zaradi megle na Brniku prevoz ves dan ni bil mogoč. Zato se je osem italijanskih reševalcev ob 7.20 pripeljalo s kaninsko

namesto komentarja

TRDNI ČLENI V MOČNI VERIGI

Jože Dobnik, vršilec dolžnosti predsednika Planinske zveze Slovenije, je po lansk skupščini PZS, ki ni mogla izvoliti predsednika svoje organizacije, dejal: odločili so tisti delegati in tista planinska društva, ki jih ni bilo na skupščini! Zato bo že na letošnji izredni skupščini PZS veljalo, da bodo lahko odločali o vodstvu svoje organizacije le prisotni delegati planinskih društev.

Sedanji predsedujoči, natančnež od glave do pete, je po lansk skupščini sestavil seznam vseh slovenskih planinskih društev v matični domovini in v predalčke ob njih vnašal podatke, kolikokrat so bili njihovi delegati od

žičnico na postajo D, prečilo pobočje prek Prevale in še dopoldne prišlo do jamskega vhoda.

Med tem pa so v Bovec prihajali slovenski jamarski reševalci.

Ob enih popoldne so se prvi trije italijanski reševalci z zdravnikom spustili v jamo, uro pozneje so se v jamo spustili napeljevat telefon še štirje italijanski jamarji, med tem so predstavniki kranjskega in republiškega štaba Civilne zaščite prosili ustrezne organe, naj dovolijo prelet italijanskega vojaškega helikopterja, ko je bilo jasno, da zaradi megle slovenski helikopter milice ne bo mogel prileteti, ob štirih popoldne pa je iz Beograda prišlo dovoljenje, da sme italijanski vojaški helikopter pripeljati pomoč na Kanin. Zaradi pozne ure ga tisti dan sicer ni bilo, v Bovec pa je popoldne prišlo še šest slovenskih in 12 italijanskih reševalcev. Ob šestih zvečer je s ceste nad postajo B žičnice, ki je na nadmorski višini 1200 metrov, odšlo 15 reševalcev — nosačev s po 25 kilogrami tovorov; tovorili so 600 metrov vrvi, karbid za acetilenske svetilke, hrano, telefonsko žico in taborno opremo. Uro pred polnočjo sta se dva reševalca spustila v jamo in napeljevala telefonsko žico do globine 850 metrov, drugi trije pa so šli menjavat dotrajale vrvi do globine 500 metrov.

79 REŠEVALCEV NA GORI

V torek, 16. januarja okoli 2.15, se je v jami zgodilo nekaj, kar je še bistveno otežilo reševanje. Reševalcu Massimilianu

Puntarju iz prve reševalne ekipe se je v globini 1040 metrov in štiri kilometre od jamskega vhoda na glavo zavalil kamnit blok, mu zdrobil čelado in povzročil notranje poškodbe. Ob nezavestnem Puntarju je bil zdravnik, ki je enega reševalca takoj poslal nazaj k telefonu s sporočilom o nesreči.

Okoli osmih zjutraj je italijanski helikopter tik pred vhod brezna pripeljal novo reševalno ekipo, v bovškem hotelu Kanin pa se je to dopoldne ustalil štab akcije. Tja so delavci PTT potegnili dve telefonski liniji, tja pa se je preselil tudi tolminski center za obveščanje z radijsko centralo in repetitorjem. To dopoldne okrog desetih so jamarji napeljali telefonsko žico do globine 850 metrov in po tej zvezi je takoj prispela novica o drugi nesreči v jami. Reševalci na površju so takrat tudi zvedeli, da je zdravnik ob nudenju prve pomoči Puntarju oskrbel tudi Biancettija, ki je s pomočjo tovarišev sam začel plezati proti površju. Zdravnik je za Puntarja zahteval nosila, telesni grelec, dodatno medicinsko opremo in razstrelitev osmih ožin, da bi bilo ranjenca mogoče transportirati vodoravno. Po drugi nesreči je štab sklenil akcijo razširiti, slovenski helikopter pa je pred jamo takoj dostavil italijanskega zdravnika, nosila in medicinsko opremo. Hkrati so na obe strani meje poslali sporočilo o mobilizaciji novih reševalcev in minerv-jamarjev.

Zveze so delovale iz jame pred vhod po telefonu, izpred vhoda v štab v Bovcu po dvojnih in občasno celo trojnih UKV zve-

leta 1983, se pravi od 16. skupščine, pa do lanske, do 19. skupščine, na skupščinah PZS. Podatki, do katerih je prišel, so kar katastrofalni.

Niti na eni od zadnjih štirih skupščin PZS niso bili predstavniki planinskih društev Črnomelj, Metlika, Planinac iz Kranja, Rateče-Planica, Žiri, Vuzenica-Muta, Avtomontaža iz Ljubljane, Blagajana iz Polhovega Gradca, Črnuče, Inles iz Ribnice, Jugobanka iz Ljubljane, Lesnina iz Ljubljane, Slovenijašport iz Ljubljane, Šentvid pri Stični, Velike Lašče, MTT iz Maribora, Oplotnica, Gornji Grad, Loče pri Poljčanah, Luče ob Savinji, Solčava, Tabor, Vransko, Žalec in Triglav iz Sevnice.

Precej je takih planinskih društev, ki so bila ustanovljena med 16. in 17. skupščino PZS, vendar se jim ni zdelo potrebno, da bi vsaj na eno od treh skupščin poslala svojega delegata. Takšna planinska društva so Dolga pot iz Dravograda, Grosuplje, Planja iz Ljubljane, Šentjošt in Dobrovlje iz Braslovč, da ne omenjamo še daljše

vrste tistih, ki so bila ustanovljena še pozneje in se jim tudi ni zdelo vredno poslati delegatov na skupščino, ali ki niso bila prisotna na zadnjih dveh ali treh skupščinah PZS.

Ali bi veljalo razmisliti o predlogih, po katerih planinskim društvom, ki se niso udeležila zadnjih treh skupščin, PZS ne bi odobrila denarnih sredstev za planinske postojanke, ali da bi 73 planinskim društvom, ki se niso udeležila zadnje skupščine, izrekli javno kritiko, ker so s tem povzročila slovenski planinski organizaciji moralno in finančno škodo?

Pravzaprav je nesmiselno s prisilo vzdrževati red v organizaciji, ki je sestavljena čisto na prostovoljni podlagi. Toda po drugi strani bi bilo vendarle mogoče pričakovati nekakšen red od članov te organizacije, priključenih verigi, ki naj bi držala skupaj. Lanska skupščina je bila verjetno koristna šola, od katere se je bilo mogoče marsikaj naučiti.

M. R.

Ponesrečeni jamar Mario Bianchetti je s pomočjo reševalcev sam priplezal iz globine več kot 1000 metrov

Foto: Katja Roš

zah, italijanskih in slovenskih, naš prevajalec je bil ves čas pred vhomom zaradi telefonskih klicev naših reševalcev iz jame, iz štaba pa so šle slovenske zveze prek centrov za obveščanje po vsej Sloveniji in italijanske prek repetitorja pred vhomom v bazo v Trstu. Ker so postali helikopterski prevozi redni, je štab začel pošiljati reševalce v jamo v rednih časovnih presledkih.

Ob 16. uri je bilo v akcijo vključenih že 79 reševalcev, 39 slovenskih in 40 italijanskih.

Tisto popoldne so v štabu prejeli slabo vremensko napoved, zato so za morebitno poslabšanje vremena pripravili načrt: bazo pred jamskim vhomom je treba pripraviti za sprejem 30 reševalcev, v Kranju so začeli zbirati za to potrebno opremo, v Kliničnem centru v Ljubljani pa so pripravljali potrebno medicinsko opremo.

Uro pred polnočjo je bil prvi ponesrečenec Biancetti že v globini 500 metrov.

SMRT V BREZNU

V sredo, 17. januarja, je že pred osmo uro zjutraj namestnik sekretarja Republiškega sekretariata za notranje zadeve odobril prevoz cisterne s kerozinom v

Bovec, tako da bi se helikopterja lahko od tam oskrbovala z gorivom. Že pred deveto uro sta oba helikopterja, italijanski in slovenski, začela prevažati taborno in medicinsko opremo, reševalce in ekipe za urejanje baze na goro. Ko je bila baza urejena, je ekipa označila in zavarovala še pot v dolino.

Ob 10.25 je bil telefon napeljan do ponesrečenca, ki je bil v globini 1040 metrov, zdravnik ob ponesrečencu pa se je glede reševanja posvetoval s štabom in prek njega s slovenskim zdravnikom in jamarjem dr. Praprotnikom v Kliničnem centru. Med tem so reševalci že opremljali brezna okrog kote —1000 metrov za vravno reševalno tehniko.

Ob 11. uri je iz jame splezal prvi ponesrečenec Biancetti, ki ga je helikopter takoj prepeljal v Bovec.

Le nekoliko pozneje so se začeli pogovori med minerji in republiškim štabom za Civilno zaščito o prevozu razstreliva.

To popoldne je bilo nasploh zelo dinamično: v jami je razen transportnih ekip delovala še ekipa za širjenje ožine v globini 200 metrov, nosaška ekipa, ki je nesla karbid in vrvi v globino 900 metrov, in ekipa, ki je opremljala brezna za vravno reševalno tehniko okrog kote 800 metrov. Okrog 17.30 je iz Beograda prišlo dovoljenje za uporabo frekvence 71 400 MHz za italijanski repetitor pred vhomom, zvečer je v Bovec prišel miner z razstrelivom, šele ob 18.15 pa je zdravnik v jami dovolil začetek transporta. Tako so ponesrečenca nekoliko po 20. uri premestili na varnejše mesto, v globino točno 1000 metrov.

Naslednje jutro, v četrtek, 18. januarja, so ob pol devetih iz baze pred jamo sporočili, da se vreme slabša, da se spušča megla in da je začelo snežiti. Slovenski helikopter je zjutraj še prinesel opremo in prvo ekipo reševalcev, pri naslednjem poletu, ko je vkrcal minerja z eksplozivom, pa mu je megla preprečila pristanek v bazi in je pristal 200 metrov pod njo.

Ob 9.25 so bila nosila s ponesrečencem na koti 980 metrov. Reševalci, ki so se ta čas vrnili iz jame, so odhajali domov, spočiti pa so prihajali v Bovec. Po dvodnevni naporih v jami reševalec potrebuje najmanj dvodnevni počitek.

Skoraj do minute natančno ob enih popoldne je zdravnik iz jame sporočil, da je Puntar preminil. Štab je takoj ustavil minerski ekipo, ki sta bili pripravljeni za spust v jamo. Sklenili so nekatere ožine razširiti ročno in strojno, ne pa z razstrelivom.

Slovenski helikopter je ta dan opravil še tri polete in prinesel pred vhom v jamo vse potrebno, popoldne pa zaradi slabe vidljivosti ni mogel po reševalce, ki so prihajali iz jame. Zato so odšli trije vodniki s postaje D kaninske žičnice do jame, da bi reševalce ponoči vodili v dolino.

TEDEN DNI REŠEVANJA

V petek, peti dan reševalne akcije, so bile zjutraj v jami štiri ekipe, dve pa sta se pripravljali na spust.

Ob 8.15 so bila nosila v globini 910 metrov, zvečer pred 22. uro v globini 820 metrov in opolnoči 760 metrov.

Okoli poldneva sta se tisti dan spustili v jamo ekipe za širjenje ožin, popoldne ob petih je v Bovcu prispela ekipa spočitih enajstih reševalcev iz Lombardije, zvečer pa je iz jame prišla novica, da je širjenje zgornjih ožin problematično. Zato je štab sklenil, da pokojnika za transport skozi vzamejo iz nosil.

Naslednji dan, v soboto, 20. januarja zjutraj okoli sedmih, se je iz jame vrnila ekipa za širjenje ožin, ki je uspešno opravila svoje delo. Ekipa, ki je že prejšnji dan širila zgornje ožine, pa se je vrnila v jamo in nadaljevala začeto delo.

Ob osmih zjutraj, ko so bila nosila z mrtvim jamarjem v globini 700 metrov, je transportna ekipa prosila za zamenjavo. Isto dopoldne je italijanski konzulat v Kopru sporočil, da je za urejanje prevoza pokojnika iz Slovenije v Italijo na voljo tudi v nedeljo. Opoldne tega dne sta bila v Bovcu končno oba helikopterja, slovenski in italijanski, ki sta takoj začela nositi v obe smeri. Popoldne sta se v jamo spustila reševalca, da bi s pomočjo elektropnevmatskega vrtalnika in koničnih zagodov poskusila razširiti zgornjo ožino, ki so jo proti večeru razširili.

To popoldne so bila nosila v globini 620 metrov in v nedeljo zjutraj, sedmi dan reševanja, v globini 300 metrov, vsa druga oprema pa v globini 620 metrov. Ob devetih zjutraj sta bila v akciji že oba helikopterja, ki sta v obe smeri vozila reševalce in opremo.

Ob pol dvanajstih so bila nosila že v globini 200 metrov, kjer se je menjavala transportna ekipa, enajst reševalcev pa se je spustilo v globino 620 metrov po opremo. Okoli poldneva je tisto nedeljo štab zaradi ugodne vremenske napovedi sklenil pobrati varovanje ob poti v dolino.

V nedeljo zvečer so bila nosila že v globini 110 metrov, le pol ure po polnoči v ponedeljek zjutraj pa pred vhomom v jamo. Ob pol štirih zjutraj so prvi štirje reševalci z opremo priplezali iz globine 620 metrov, ob pol osmih zjutraj pa so bili reševalci in reševalna oprema zunaj.

Že pred deveto uro zjutraj je v ponedeljek, 22. januarja, začel voziti naš helikopter. Pokojnika je odložil v bližini mrliske vežice v Bovcu, reševalce in opremo, ki jo je tovoril v mreži, pa na letališču. Ob 11. uri je bilo celotno moštvo skupaj z opremo v Bovcu in helikopter se je vrnil na Brnik. Točno opoldne je furgon mrtvega jamarja odpeljal v Italijo, ob treh popoldne pa so se slovenski jamarji poslovili od italijanskih kolegov.

ZGLEDNO SODELOVANJE

Kaj je mogoče kot komentar in v poduk povedati ob koncu tega reportažnega poročila?

Prva nesreča v Breznu velike razpoke se je v nedeljo zgodila na povsem nenevarnem terenu; sicer pa se tudi večina gorskih nesreč zgodi v lahkem svetu, ko koncentracija popusti. Reakcija udeležencev po prvi nesreči je bila popolnoma pravilna.

Po dosegljivih podatkih je bila to prva nesreča na svetu v taki globini, šok po poškodbi pa ni omogočal realne ocene poškodbe.

Ljubosumno lastništvo nad jamo je povzročilo, da je bila prva italijanska reševalna ekipa sestavljena iz članov samo enega kluba, med katerimi pa, žal, vsi niso bili psihično in fizično dorasli taki globini. Tu moramo verjetno iskati del krivde za novo nesrečo, ki se je spet dogodila na lahkem terenu.

Slovenski jamarji smo v jamo pošiljali res samo vsestransko dorasle reševalce, medtem ko so nekateri italijanski reševalci prišli na kraj transporta že utrujeni. Skoraj vso potrebno opremo, ki je bilo približno pet ton, so preskrbeli Italijani. Omeniti velja popolnoma nov telesni grelec, izdelek norveške vojske. V škatici iz temperaturno odporne plastike tlijo tablete oglja, elektromotorček na baterijo poganja ventilator, ki obpihava oglje in poganja segret zrak v ploščati cevi, ki objemata trup podhlajenca. — Vso drugo opremo imamo tudi slovenski jamarski reševalci, samo ne v takih količinah, ki bi omogočala tako velikopotezno reševanje.

Pri oskrbi obeh ponesrečenec se je izkazala nenadomestljiva prisotnost zdravnika na kraju nesreče. Po ustrezni »obdelavi« je prvi ponesrečenec s poškodbo roke ob pomoči reševalcev začel sam plezati ven in je tudi priplezal na površino, drugega ponesrečenca z zlomom lobanjskega dna pa je zdravnik obdržal pri življenju še okrog 50 ur.

Sodelovanje vseh naših oblastnih struktur pri obveščanju, prevozi, pridobivanju ustreznih dovoljenj in zbiranju potrebne opreme je bilo na zavidljivo visoki ravni, pa najsi gre za postaje milice, štabe Civilne zaščite in njihove centre za obveščanje, Letalsko enoto milice ali RSNZ.

UČINKOVITO VODENJE AKCIJE

Štab reševanja je izdelal preprosto, a učinkovito logistiko. Čez dan se reševalna skupina, na primer številka 3, spusti v jamo, skupina številka 1, ki je svoje delo opravila, pripleza na površje, skupina številka 2 pa v jami transportira ponesrečenca. Vsaka skupina se je tako približno 8 ur spuščala v jamo, 25 ur trans-

portirala in 10 ur plezala ven. Z rednimi helikopterskimi prevozi smo se izognili neprijetnemu bivakiranju v taboru pred jamo in nevarnemu sestopanju po pole-deneli poti v dolino.

Štab je za primer slabega vremena, ki je bilo napovedano, izdelal dva načrta: ob rahlem sneženju in zmanjšani vidljivosti bi pristopali in sestopali peš in delno biva-kirali pred vhodom v brezno, zato smo zavarovali in označili pot, ob normalnem kaninskem sneženju, ko bi bil vhod za nekaj dni odrezan od doline, pa smo za vsak primer bazo založili s potrebno hra-no in opremo ter razstrelivom, kajti s po-bočja nad bazo bi morali v rednih časov-nih presledkih odstreljevati plazove.

Dokler je bil drugi ponesrečenec živ, je zdravnik ob njem zahteval razstrelitev osmih ožin zaradi vodoravnega transporta. Po dostopnih podatkih bi bilo to prvo mi-

niranje v kraški jami, ko bi bili v njej ja-marji. Minerski ekipi sta izdelali načrt: veliko lukenj in minimalna polnjenja. Po smrti je bilo miniranje opuščeno, nekaj ožin pa so jamarji stolkli ročno in nekaj z elektropnevmatskimi kladivi (agregat pred vhodom, 300 metrov kabla).

Zveze so odlično delovale. Iz jame pred vhod je bil napeljan telefon, v dolino sta noviče posredovali dve UKV postaji, iz štaba v Bovcu pa smo imeli zveze prek dveh telefonskih linij in prek k nam pre-seljenega centra za obveščanje iz Tol-mina. Uporabljali smo tudi kanal GRS za zvezo s helikopterjem in postaje ATC Ka-nin zaradi repetitorja na postaji D.

Končne pomembne odločitve je spreje-mal izključno štab v Bovcu, ne pa ču-stveno prizadeti reševalci na kraju ne-sreče, zato so bile dvojne zveze še kako pomembne.

IZREDNA SKUPŠČINA PZS BO 24. MARCA LETOS

TRIJE PREDSEDNIŠKI KANDIDATI

Planinska zveza Slovenije je prve letoš-nje februarske dni obvestila planinska društva in meddruštvene odbore v Slo-veniji, da bo izredna skupščina PZS v so-boto, 24. marca letos. Ko apelira na pla-ninska društva, naj pravočasno določijo delegate in poskrbijo, da se bodo skup-ščine tudi udeležili, sporoča, da se je do-se danjim trem predsedniškim kandidatom, Andreju Brvarju, Marjanu Oblaku (ki je med tem dokončno odstopil od kandida-ture) in dr. Tonetu Strojnu, pridružil še četrti, Franci Ekar iz Kranja, ki ga je predlagal Meddruštveni odbor Gorenjske. Če bo letošnja marčna izredna skupščina PZS le sklepčna, bo slovenska planinska

organizacija vendarle dobila svojega pred-sednika, pričakovati pa je mogoče, da bo-do planinska društva to volilno skupščino v časih drugega parlamentarizma in pluralizma ter v ponovni še močnejši usmerjenosti naše planinske organizacije k slovenstvu vzela resno in prispevala po svojih najboljših močeh k njenemu uspeš-nemu delu.

Glede na to, da smo programske usme-rivitve treh predsedniških kandidatov, ki so se potegovali za najvišjo funkcijo v PZS, v Planinskem vestniku že objavili pred-lansko skupščino, objavljamo zdaj, kako vidi slovensko planinsko prihodnost pred-sedniški kandidat Franci Ekar.

FRANCI EKAR:

PLANINSTVO PO MERI GORE

Vso pozornost bo treba posvetiti priza-devanjem za čim višjo kakovost društve-ne organiziranosti, planinskega gospodar-stva ter splošni in specializirani planin-ski dejavnosti, pa tudi neposredno član-stva. Vse moči bo potrebno usmeriti za popolno in dosledno upoštevanje in iz-vajanje kodeksa slovenskih planincev.

Planinstvo Slovenije mora postati *nepoli-tična* zveza oziroma nadstrankarska ob-lika udejstvovanja, v kateri delujejo različ-no politično ali versko opredeljeni člani. O planinstvu kot najbolj tradicionalni sloven-ski dejavnosti in temelju slovenskega po-

nosa bi morali med Slovenci ali v Slove-niji izvesti javnomnenjsko raziskavo, ko-liko Slovencev podpira planinstvo, sim-patizira z njim ali je opredeljeno zanj. Ta kvantitativni rezultat naj bo merilo za ran-giranje in družbeno materialno vrednote-nje planinstva in eden od temeljev za na-daljnje delovanje in razvoj. To naj bi bila podlaga za trajnejše »legalno držav-no« financiranje planinskih osnovnih, go-spodarskih, preventivnih in reševalnih pro-gramov ter programov vrhunškega šport-nega udejstvovanja, pomembnih za celo-ten slovenski prostor (širšega družbenega pomena). Planinska organizacija si mora pridobiti *status javnega pomena*.

Temelj informatike in širjenja planinstva, usmerjanja in izobraževanja ter popestri-tve in planinskega marketinga bi moral postati *Planinski vestnik*, ki tega pri se-danji razmeroma nizki nakladi ne more